



(*)Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
P02G050V01101	Human anatomy: Human anatomy for movement	1st	6
P02G050V01102	Education: Motor control and learning in physical education and sport	1st	6
P02G050V01103	Education: Physical education and sport pedagogy	1st	6
P02G050V01104	Physiology: Exercise physiology 1	1st	6
P02G050V01105	Gross motor games	1st	6
P02G050V01201	Human anatomy: Human anatomy and kinesiology	2nd	6
P02G050V01202	Psychology: Physical activity and sport psychology	2nd	6
P02G050V01203	Sociology: Sociology and history of physical activity and sport	2nd	6
P02G050V01204	Basics of motor skills	2nd	6
P02G050V01205	Basics of combat activities	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Human anatomy: Human anatomy for movement**

Subject	Human anatomy: Human anatomy for movement			
Code	P02G050V01101			
Study programme	(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1st	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish			
Department				
Coordinator	Diz Gómez, José Carlos			
Lecturers	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
E-mail	jcdiz@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencies

Code	
B1	Conceptualization and identification of the object of study of the Sciences of the Physical Activity and the Sport.
B2	Knowledge and comprehension of the scientific literature of the area of the physical activity and the sport.
B13	Habits of excellence and quality in the professional exercise.
C1	Aptitude to design, to develop and evaluate the processes of education - learning relative to the physical activity and the sport with attention to the individual and contextual characteristics of the persons.
C2	Aptitude to promote and evaluate the formation of lasting and autonomous habits of practice of physical activity and sport between the school population
C3	Aptitude to apply the physiological and biomechanical skills, comportamentales and social, in the offer of tasks in the processes of education - learning across the physical activity and sport.
C4	Aptitude to identify the risks that stem for the health of the students due to the practice of inadequate physical activities .
C8	Aptitude to apply the physiological biomechanical, comportamental and social principles, during the process of the sports training
C16	Aptitude to apply the physiological, biomechanical, comportamental and social principles to the field of the physical activity and the health

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Performance inside the necessary ethical principles for the correct professional exercise.	C1 C2
Conceptualization and identification of the object of study of the anatomy for the movement.	B1 B2
(*)Know and dominate the technicians of the oral expression and and @escrito to improve the oral and @escrito competitions and, especially, to improve the editorial of academic texts	
Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning.	B1 B2
Knowledge and understanding of the scientific literature of the field of the anatomy.	B2
Knowledge and compression of the physiological and biomechanical factors that condition the practice of the physical activity and the sport.	C3 C4
Knowledge and understanding of the necessary ethical principles for the correct professional exercise.	B13
Habits of excellence and quality in the professional exercise.	B13
Management of the basic scientific information applied to the physical activity and to the sport in his different demonstrations.	C8 C16
Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the skills and patterns of movement human.	C16

Contents

Topic	
-------	--

1. Anatomical terminology	Generalities: cytology, histology and human embryology. Locomotor
2. General structure of the human body	System: head, neck, trunk and extremities. Heart and great vessels.
3. Anatomy of the locomotor system.	Digestive. Respiratory. Genito-urinary. Cranial Peripheral nervous system.
4. Neuroanatomía and splachnology.	Nervous system of the autonomous life. Central nervous system.
Practice.	Practices of cytology and histology. Practices of dissection and study of the distinct fabrics. Identification of structures in anatomical models.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	22.5	38	60.5
Laboratory practical	30	30	60
Objective questions exam	1.5	28	29.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition of the contents of the program. The students will have available in FAITIC the slides of the presentations used in clases and complementary material in digital version or paper.
Laboratory practical	Application to practical level of the theory of a field of knowledge in a determinate context. Practical exercises in the Laboratory of Morphological Sciences

Personalized assistance

Methodologies	Description
Laboratory practical	Doubt solving and explanations to reduced groups of specific subjects. Tutorized management of sources of information.

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Laboratory practical	Practices: Assistance and quality of the activities made in the practices will be evaluated. We will evaluate the tasks performed, individually or in group. The final marks (NF) will be calculated through the marks of practices and continuous evaluation (NEC) and the marks of the final examination of objective questions (NEF), by means of the following formula (taken from Bardina and Liz): $NF = NEC \times 0.3 + (10 - NEC \times 0.3) \times (NEF / 10)$	30	B1 C1 B2 C2 B13 C3 C4 C8 C16
Objective questions exam	Theoretical examination: Questions with five options, only one correct answer, without penalization for wrong answers. To pass it will be necessary to answer correctly 70% of the questions. The final marks (NF) will be calculated through the marks of practices and continuous evaluation (NEC) and the marks of the final examination of objective questions (NEF), by means of the following formula (taken from Bardina and Liz): $NF = NEC \times 0.3 + (10 - NEC \times 0.3) \times (NEF / 10)$	70	B1 C1 B2 C2 B13 C3 C4 C8 C16

Other comments on the Evaluation

The final marks (NF) will be calculated through the marks of practices and continuous evaluation (NEC) and the marks of the final examination of objective questions (NEF), by means of the following formula (taken from Bardina and Liz):

$$NF = NEC \times 0.3 + (10 - NEC \times 0.3) \times (NEF / 10)$$

If the student failed to pass the subject on first attempt, non-acquired competences will be evaluated in the July convocatory. We will keep the same criteria in successive convocatories. The official dates of examinations can be consulted in the web page of the School: <http://fcced.uvigo.es/>

Sources of information

Basic Bibliography

- DRAKE RL, VOGL A., Gray: **Anatomía para estudiantes**, 3ª ed, Elsevier, 2015
- GILROY AM., **Prometheus. Atlas de Anatomía**, 2ª ed, Panamericana, 2013
- LIPPERT H, **Anatomía. Texto y atlas**, 4ª ed, Marban SL, 1999
- MOORE KL, **Anatomía con orientación Clínica.**, 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013
- NETTER FH, **Atlas de Anatomía Humana**, 6ª ed., Masson S.A, 2015
- OLSON TR, **A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana**, Masson-Williams & Wilkins, 1997
- PAULSEN F. WASCHKE J., **Sobotta atlas de Anatomía Humana**, 23ª ed, Elsevier, 2012

WILLIAMS PL, **Gray Anatomía**, Elsevier, 1998

SCHÜNKE M, **Texto y Atlas de Anatomía**, 3ªed, Panamericana, 2015

Complementary Bibliography

FAWCETT DW, **Tratado de Histología**, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989

WELSCH U, **Sobotta. Histología**, Panamericana, 2014

Recommendations

Contingency plan

Description

=== EXCEPTIONAL MEASURES SCHEDULED ===

In front of the uncertain and unpredictable evolution of the sanitary alert caused by the *COVID-19, the University of Vigo establishes an extraordinary planning that will activate in the moment in that the administrations and the own institution determine it attending to criteria of security, health and responsibility, and guaranteeing the teaching in a no face-to-face stage or partially face-to-face. These already scheduled measures guarantee, in the moment that was prescriptive, the development of the teaching of a more agile and effective way when being known in advance (or with a wide *antelación) by the students and the *profesorado through the tool normalised and institutionalised of the educational guides.

=== ADAPTATION OF THE METHODOLOGIES ===

* Teaching methodologies that are maintained

The theoretical classes are maintained, but they will be taught online through the UVIGO Remote Campus Classrooms, maintaining the time schedule established in the Teaching Guide, with the adjustments in schedules and groups established by the Faculty.

In the case of mixed teaching, there will be a group with face-to-face theoretical teaching and another with online teaching, divided according to the capacity of the classrooms and according to the criteria of the Faculty.

* Teaching methodologies that are modified

The development of practical classes will be modified if cannot be in person in the Anatomy laboratory.

Part of the hours dedicated to the practices will be taught online in the Remote Campus classrooms, with explanations about the anatomical models, some live and others with recorded videos.

Another item will consist of autonomous work by the student, who will have to complete the existing practice task sheets, adapted to the teaching conditions, using the Moodle tasks module.

Finally, continuous evaluations of the students will be carried out based on the tasks and previous explanations, through short questionnaires carried out in Moodle, and with oral questions online individually at the Remote Campus.

In the case of mixed teaching, the practice groups will be adapted according to the capacity of the Anatomy laboratory, and the teaching times will be reduced depending on the capacity of the laboratory, with the rest of the teaching load being online form.

* Mechanism for student attention in no presential teaching (tutorials)

The tutorials will be carried out online through the Virtual Office of the teaching staff (Prof J.C. Diz: Room 670. Prof M.E. Padín: Room 1827) at the Remote Campus, keeping the same hours as the face-to-face tutoring. The use of email for the attention of students will be promoted, and Moodle as a means of disseminating information.

* Modifications (if applicable) of the content to be taught

The contents of the subject are maintained.

* Additional bibliography to facilitate self-learning

The bibliography of the Teaching Guide is maintained.

If the students need any additional source of information to carry out some of the practical tasks, access will be provided during the practical classes.

=== ADAPTATION OF THE EVALUATION ===

The theoretical test maintains the weight indicated in the Teaching Guide (70%), as does the continuous evaluation of the practical classes (30%), regardless of whether the teaching is face-to-face or via the Remote Campus.

* Evaluations that are modified

If it cannot be done in person, the final exam will be done through a questionnaire in Moodle, with the same characteristics as the face-to-face exam.

The evaluation of the practical tasks in case they are not face-to-face, will be carried out through the Moodle tasks module. The continuous evaluation of the practices will be carried out through questionnaires in Moodle or individualized oral evaluation in the Remote Campus.

IDENTIFYING DATA**Educación: Aprendizaje y control motor en la educación física y el deporte**

Subject	Educación: Aprendizaje y control motor en la educación física y el deporte			
Code	P02G050V01102			
Study programme	Grado en Ciencias de la Actividad Física y del Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castellano Gallego			
Department	Didácticas especiales			
Coordinator	Silva Piñeiro, Roberto Novo Carballal, Antonio Figueira Rodríguez, Alberto			
Lecturers	Figueira Rodríguez, Alberto Novo Carballal, Antonio Silva Piñeiro, Roberto			
E-mail	anovo@uvigo.es roberto.silva@uvigo.es afigueira@uvigo.es			
Web				
General description	La materia de Aprendizaje y Control Motor en la Educación Física y el Deporte analiza los procesos de aprendizaje de las conductas motoras, así como todos los aspectos relacionados con los procesos de recepción de la información y su procesamiento, los mecanismos de ejecución y decisión, y el programa motor.			

Competencias

Code	
B1	Conceptualización e identificación del objeto de estudio de las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte.
B2	Conocimiento y comprensión de la literatura científica del ámbito de la actividad física y el deporte.
B5	Conocimiento y comprensión de los efectos de la práctica del ejercicio físico sobre la estructura y función del cuerpo humano
B7	Conocimiento y comprensión de los fundamentos, estructuras y funciones de las habilidades y patrones de la motricidad humana.
B12	Aplicación de las tecnologías de la información y comunicación (TIC) al ámbito de las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte.
B13	Hábitos de excelencia y calidad en el ejercicio profesional.
B14	Manejo de la información científica básica aplicada a la actividad física y al deporte en sus diferentes manifestaciones.
B24	Actuación dentro de los principios éticos necesarios para el correcto ejercicio profesional.
B25	Habilidad de liderazgo, capacidad de relación interpersonal y trabajo en equipo.
B26	Adaptación a nuevas situaciones, la resolución de problemas y el aprendizaje autónomo.

Resultados de aprendizaje

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Conocimiento y comprensión de los fundamentos, característica y estructura del aprendizaje y control motor en la Educación Física.	B1 B2 B5 B7 B13 B14 B24 B25 B26

Conocimiento y comprensión del la práctica motriz y de los mecanismos en el aprendizaje motor. Asi como el conocimiento y comprensión de los procesos de adquisición de la habilidad motora.	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
--	--

Conocimiento y comprensión de la evaluación del aprendizaje motor y de la estructura del programa motor	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
---	--

Contenidos

Topic	
1. Fundamentos, característica y estructura del aprendizaje y control motor en la Educación Física	1.1. Comportamiento motor: fundamentos, características, estructura del aprendizaje. 1.2. Evolución de los campos de estudio del aprendizaje y control motor. 1.3. Perspectivas teóricas del aprendizaje motor.
2. La práctica motriz como elemento del aprendizaje en la Educación Física	2.1. Tipos de práctica 2.1. Distribución de la práctica 2.3. Transferencia 2.4. Variabilidad en la práctica
3. Control motor en el ámbito de la actividad física y el deporte.	3.1. Bases teóricas del control motor. 3.2. Fisiología del control motor. 3.3. Receptores y movimiento.
4. Procesos de adquisición de la habilidad motora.	4.1. Característica y estructura de la habilidad motriz. 4.2. Dificultad y complejidad. 4.3. Etapas de adquisición de la habilidad motriz. 4.4. Atención y aprendizaje motor. 4.5. Memoria motriz, codificación y olvido. 4.6. Transferencia.
5. Mecanismos y evaluación en el aprendizaje motor.	5.1. Modelos del comportamiento motor. 5.2. La información en el aprendizaje motor (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Ejecución. 5.6. Evaluación del Aprendizaje Motor
6. El programa motor.	6.1. Estructura del programación motora. 6.2. Programa motor y patrón neuromuscular. 6.3. La complejidad motora. 6.4. Tipos de programa motor.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección magistral	30	60	90

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodologías

	Description
Seminario	Se realizarán seminarios para profundizar en el análisis de los mecanismos de feedback, tipos de práctica y el control motor. El alumnado tendrá que realizar trabajos sobre los temas tratados.
Prácticas de laboratorio	Análisis de vídeos. Prácticas donde se analizan los mecanismos de aprendizaje. Prácticas sobre percepción y decisión.

Lección magistral El profesor expondrá los contenidos de la materia, aclarando conceptos, clasificaciones, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Se trabajaran temas monográficos de los contenidos, para aclarar y mejorar dichos conceptos. La atención personal o tutoria se realizaran en las horas establecidas en el despacho 225 de manera presencial y de forma telemática previa cita en el despacho virtual 915, por correo electrónico o cualquier otro medio disponible y de común acuerdo
Prácticas de laboratorio	Se trabajaran de forma práctica los temas teóricos descritos en los contenidos, para saber hacer y comprender específicamente el temario propuesto. La atención personal o tutoria se realizaran en las horas establecidas en el despacho 225 de manera presencial y de forma telemática previa cita en el despacho virtual 915, por correo electrónico o cualquier otro medio disponible y de común acuerdo.

Evaluación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Se evaluará: La calidad de los trabajos La participación activa	15	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
Prácticas de laboratorio	Se evaluará: La calidad de los trabajos La participación activa	10	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26
Lección magistral	Se evaluará con un examen tipo test y/o pregunta corta. Para aprobar, el alumnado tendrá que alcanzar en este apartado un calificación mínima de 5 puntos sobre 10	75	B1 B2 B5 B7 B12 B13 B14 B24 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Se guardará la calificación de cada uno de los apartados anteriores en la convocatoria extraordinaria de julio.

Todo el alumnado, asista o no a las clases, tiene derecho a ser evaluado.

De no tener superada la materia en la primera convocatoria, las competencias no adquiridas serán evaluadas en la convocatoria de julio.

Fuentes de información

Basic Bibliography

Latash, **Neurophysiological Basis of movement**, HK,

Schmidt & Lee, **Motor Control and Learning**, HK,

Magill, R.A. & Anderson, D.I., **Motor Learning and Control: Concepts and Applications**, McGraw-Hill,

Complementary Bibliography

Plan de Contingencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONALES PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por la COVID- 19, la Universidad establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o no totalmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de una manera mas ágil y eficaz al ser conocido de antemano (o con una amplia antelación) por el alumnado y el profesorado a través de la herramienta normalizada e institucionalizada de las guías docentes *DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DE Las METODOLOGÍAS ===

- Metodologías docentes que se mantienen:
Seminarios, prácticas de laboratorio, lección magistral.

- Metodologías docentes que se modifican:

Seminarios: Se realizarán de forma individualizada o por grupos de manera telemática.

Prácticas de laboratorio: las prácticas se realizarán con base en la visualización de videos o la grabación de prácticas individuales de los propios alumnos, empleo de aplicaciones móviles y de herramientas como "Doodle" .

Lección magistral: se realizará mediante el campus remoto o la grabación de las sesiones para posterior visualizado.

-Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías):

Se realizarán previa cita en la dirección de correo electrónico de cualquiera de los profesores y en los despachos virtuales de cada uno de ellos.

Alberto Figueira: 915

Antonio Nuevo: 1767

=== ADAPTACIÓN DE La EVALUACIÓN ===

-Pruebas que se modifican:

-Examen tipo test o pregunta corta: => peso del 40% de la nota. Para poder superar esta parte de la evaluación el alumnado tendrá que conseguir una calificación mínima de 5 sobre 10 puntos en este apartado.

Prácticas de laboratorio: Se evaluará la calidad de los trabajos y la participación activa. => Peso del 30% de la nota.

Seminario: Se evaluará la calidad de los trabajos y la participación activa. => Peso del 30%

IDENTIFYING DATA**Educación: Pedagogía da educación física e o deporte**

Subject	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte			
Code	P02G050V01103			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinator	Raposeiras Correa, Jose			
Lecturers	Raposeiras Correa, Jose			
E-mail	joseraposeiras@uvigo.es			
Web				
General description	A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao seu quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e as alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	B2 B11 B12 B13 B15 B16 B25 B26
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	B11 B13 B15 B16
Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	B2 B11 B12 B13 B15 B16 B25 B26

Contidos	
Topic	
1. A Pedagogía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.	- As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento. - Pedagogía da Educación Física e do Deporte.
2. Fundamentos pedagóxicos da Educación Física.	- Concepto de Educación Física. - Os fundamentos da Educación Física: o corpo e o movemento.
3. Pedagogía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.	- Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais. - A Educación Física como contexto específico na pedagogía dos valores. - Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física.
4. A función docente na educación física.	- Docencia en Educación Física. Destrezas e factores de eficacia na aula. - Modelos de ensino-aprendizaxe. - Unha función técnica e especializada.
5. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.	- Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.
6. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- Educación Física: corpo e movemento. - Paradigmas do movemento humano. - Correntes pedagóxicas.
7. O educando	- Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características. - Dimensións e pilares da educación. - A educación formal, non formal e informal.
8. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- O lugar da Pedagogía no contexto das Ciencias da Educación Física. - Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física. - Ámbitos e contidos da Pedagogía Deportiva.
9. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual.	- Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, etc.
10. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.	- Teoría e fonte pedagóxica do currículo. - O currículo da Educación Física. - Competencias e taxonomías.
11. Deporte e educación.	- Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva. - Deporte e cambio social no século XXI.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	45	75
Presentación	2	4	6
Traballo tutelado	15	28	43
Seminario	1	7	8
Resolución de problemas	6	12	18

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase, polo profesor. Este centrará a súa intervención preferentemente nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas do programa. A súa finalidade vai consistir en lograr unha integración dos módulos de contido e os aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.
Presentación	A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo/tema incluído nos contidos de forma estruturada. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de texto escrito (un PowerPoint). Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.
Traballo tutelado	Os traballos monográficos de aula terán como cometido a iniciación á investigación. Serán realizados de xeito individual ou en pequeno grupo, mediante o uso das TICs, documentos proporcionados polo profesor, entrevistas ou reunións con profesionais ... A súa finalidade consiste na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. As cuestións máis particulares que non queden plenamente resoltas para algún estudante, poderíanse tratar en horario de tutoría.
Seminario	Relacionada coas actividades prácticas desta materia e a elaboración e/ou exposición voluntaria do traballo final, en grupos e seguindo as directrices expostas na plataforma dixital Fatic. Reunións organizadas e programadas ao respecto.

Resolución de problemas	O citado traballo final da materia será especificado polo profesor ao inicio do curso, unha vez feitas as propostas de varias temáticas relacionadas coa actividade física e deportiva e despois das oportunas orientacións, fontes documentais, bibliográficas e de webgrafía.
-------------------------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentación	Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de titoría.
Lección maxistral	Os alumnos e alumnas teñen a posibilidade de presentar as súas dúbidas. O profesor atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, proporá novos exemplos ... Así mesmo, os estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demais traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente.
Resolución de problemas	Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada a demandas -se procede- nas horas de titoría.
Traballo tutelado	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios alumnos e alumnas ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda resolta para algún estudante, trataríase tamén nas horas de titoría (individual ou grupal).
Seminario	Para asesorar, orientar e informar sobre temáticas a desenvolver á hora de realizar os traballos prácticos. Apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo. Así mesmo aproveitaranse as titorías individuais, para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos. En relación a esta última metodoloxía Seminario, ao igual que as catro anteriores (presentación, lección maxistral, resolución de problemas e traballo tutelado), cómpre ter en conta que as sesións de titoría levaranse a cabo preferentemente de xeito presencial. Excepcionalmente e nos supostos das modalidades de docencia mixta ou non presencial, en función de como vaia evolucionando a actual pandemia do coronavirus, as titorías poderanse realizar tamén por vía telemática: enderezo electrónico (joseraposeiras@uvigo.es), videoconferencias (Despacho Virtual do profesor / Sala 2.110), videochamadas a través do teléfono móbil (WhatsApps, FaceTime...) ou a través dos foros na plataforma dixital Faitic.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Esta proba valorará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario. Os alumnos e alumnas deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia. Deste 60% que lle correspondería á cualificación global da parte teórica da materia, un 40% pódese obter a través dunha proba escrita e a restante porcentaxe do 20% gardaría relación cos procesos de avaliación continua (actitude; preguntas orais, comentarios e participación sobre as explicacións da clase; actividades alternativas ou traballos específicos que faciliten a avaliación ao longo de todo o período lectivo).	60	B2 B11 B12 B13 B15 B25 B26
Presentación	Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase. Participación e actitude.	5	B2 B12 B13 B15 B25 B26
Traballo tutelado	Versarán sobre aspectos relevantes da Pedagogía da Educación Física e do Deporte. Deberán ter requisitos de calidade académica e serán abordados ao inicio do cuadrimestre polo profesor. Traballos monográficos a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, a orixinalidade, presentación ...	17,5	B2 B11 B12 B13 B15 B16 B25 B26
Seminario	Avaliarase a súa realización/participación/actitude en relación á elaboración dos traballos por grupos ou a nivel individual, así como a implicación dos distintos membros na realización das tarefas a desenvolver ao longo do curso.	2,5	B11 B13 B16 B25 B26

Resolución de problemas	Trátase de traballos sobre contidos específicos -recensións- que aporten actualidade e reflexión crítica ás temáticas. Estes traballos deberán ter uns requisitos de calidade académica e serán abordados polo profesor ao inicio do curso.	15	B12 B13 B15 B16 B25 B26
-------------------------	---	----	--

Other comments on the Evaluation

Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, como a cualificación dos traballos de aula e as presentacións, feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes (teoría e prácticas) para poder obter una cualificación positiva.

O alumnado non asistente deberá contactar ao inicio do curso co profesor, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares aos realizados polo alumnado asistente).

Todos os alumnos e alumnas, asistan ou non ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios, tal e como se expuxo con anterioridade).

De non ter superada a materia na primeira convocatoria (1ª edición), as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria (2ª edición de xullo).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: www.fcced.uvigo.es/gl

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arias, J.L., **Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte**, Guadalupe, 2013

Dosil Díaz, J. (ed.), **Ciencias de la actividad física y del deporte**, Síntexis, 2003

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, **El Deporte: diálogo universal**, Consejo Superior de Deportes, 2004

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera, M. A. (comps.), **Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte**, Siglo XXI de España, 1994

Paredes Ortiz, J., **Teoría del deporte**, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003

Piéron, M., **Pedagogía de la actividad física y el deporte**, Junta de Andalucía, 1988

Prat Grau, Mª., **Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas**, INDE Publicaciones, 2003

Rodríguez López, J., **Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física**, INDE Publicaciones, 1995

Vázquez, B. (coord.), **Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte**, Editorial Síntexis, 2001

Complementary Bibliography

Arnold, P. J., **Educación Física, movimiento y curriculum**, Morata, 1990

Brasileiro, M. D. S., **El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales**, Universidad de Granada, 2007

Carranza, M. y Mora, J. M., **Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares**, Graó, 2003

Castillo Algarra, J., **Deporte y reinserción penitenciaria**, Consejo Superior de Deportes, 2005

Denis, D., **El cuerpo enseñado**, Editorial Paidós, 1980

Devís Devís, J., **Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular**, Visor, 1996

Devís Devís, J. (coord.), **La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI**, Marfil, 2001

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., **Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados**, INDE Publicaciones, 1992

Giménez Fuentes-Guerra, F. J. et al., **Educación Física y diversidad**, Universidad, 2001

Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., **Deporte y Salud**, Gobierno de Navarra, 1996

Izquierdo Moreno, C., **El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación**, MAD, 2006

Latesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., **Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI**, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001

Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., **Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas**, Revista de Educación Nº 335, 2004

McCourt, F., **El profesor**, Maeva, 2007

Olivera Beltrán, J., **Bases pedagógicas para una educación deportiva**, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001

Pierón, M., **Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas**, 2ª, INDE Publicaciones, 2005

Ruiz Omecaña, J. V., **Pedagogía de los valores en la Educación Física**, Editorial CCS, 2004

Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., **La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica**, INDE Publicaciones, 2005

- Solar Cubillas, L. V., **Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales**, Gymnos, 2003
-
- Torrebadella-Flix, X., **La educación física y la actividad gimnásticodeportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX**, ARENAL Nº 18, 2011
-
- Trilla, J. (coord.), **El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI**, Graó, 2001
-
- Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., **Guía para una educación no sexista**, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996
-
- Vicente Pedraz, M., **Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas**, Gymnos, S. A., 1988
-
- Zagalaz Sánchez, M^a L., **Corrientes y tendencias de la Educación Física**, INDE Publicaciones, 2001
-

Recomendacións

Plan de Continxencias

Description

En función da evolución da pandemia COVID-19, para implementar e avaliar esta materia -tanto na modalidade mixta como na non presencial- empregaríanse ferramentas sincrónicas que fixesen posible o seguimento das clases dun xeito presencial e tamén dende a casa, en función dos medios dos que dispoñamos. Ao respecto, na plataforma dixital Faitic facilitaríanse os apuntes que desenvolven os aspectos teóricos básicos; artigos científicos e documentos varios relacionados e lexislación, aos que o estudantado pode ter acceso sen restricións.

En canto ás actividades prácticas da asignatura, polo que atinxe á presentación, a resolución de problemas, o traballo tutelado e o seminario (traballos, recensións, exposicións...) -se fose imposible realizalas presencialmente- o alumnado vai contar con diversos materiais, artigos, vídeos, investigacións e documentos de estudo, na citada plataforma Faitic. Así mesmo aparecerán tamén as orientacións precisas e as normas concretas para o desenvolvemento dos traballos obrigatorios que deben presentar. Desta maneira, o estudantado poderá organizar o seu traballo de forma autónoma. Ante posibles circunstancias excepcionais, no caso de docencia non presencial, a actividade do profesor desenvolverase a través da Plataforma Campus Remoto, dende o Despacho Virtual 2.110 e da teledocencia Faitic. Fomentaríase así a igualdade de condicións a través das aulas físicas e virtuais, facilitando o acceso sincrónico do alumnado.

Sistemas de cualificación alternativos: segundo se vaia desenvolvendo a mencionada COVID-19 e en caso de producirse novas situacións de estado de alarma, sería posible eliminar o requisito de presencialidade para os exames teóricos, substituíndo estes por unha avaliación continua (traballos específicos / actividades alternativas) e engadindo -se fose necesario- probas a través das vías telemáticas xa citadas. En canto ás prácticas da materia (elaboración de traballos, comentarios e reseñas de carácter obrigatorio) entregaríanse tamén telematicamente (envío en PDF por enderezo electrónico), coordinados a través das titorías non presenciais e sistemas de mediación, expostos xa no apartado de atención personalizada desta Guía docente.

De todos os xeitos, isto poderíase activar ou desactivar en función da evolución da pandemia.

No suposto de docencia mixta ou non presencial, poderíanse gravar as sesións docentes, pensando no alumnado que teña problemas de conectividade ou falta de dispoñibilidade de equipos informáticos ou, incluso, de conciliación da vida familiar, para que poidan acceder a eles de xeito sincrónico. Neste caso faríase constar que a utilización destas hipotéticas gravacións sería exclusivamente para fins docentes, quedando prohibido o seu emprego para outras actividades.

IDENTIFYING DATA**Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I**

Subject	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I			
Code	P02G050V01104			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinator	González Matías, Lucas Carmelo Vila Suarez, María Elena			
Lecturers	González Matías, Lucas Carmelo Mallo Ferrer, Federico Vila Suarez, María Elena			
E-mail	lucascgm@uvigo.es evila@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia pretende introducir ao alumno nos conceptos básicos da fisioloxía humana que son aplicables ao exercicio e ao deporte.			

Competencias

Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
B16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo
C16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	B1	
Capacidade de coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	B2	
Capacidade de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	B3	
Capacidade de comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	B5	
Capacidade de coñecer e comprender os fundamentos do deporte.	B10	
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e o deporte.	B16	C16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, de comportamento e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	B18	C8 C10 C16

Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	B19	C8 C10 C16
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	B20	C10 C16

Contidos

Topic	
1. Fisioloxía celular e do sistema nervioso.	1) Introducción, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía. 2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. Fenómenos eléctricos de membrana. 3) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. Comunicación Neuronal: a sinapsis. Neurotransmisores e neurotransmisión 4) Control motor. Sistema nervioso autónomo ou vexetativo
2. Fisioloxía do músculo esquelético.	5) Estrutura e función do músculo estriado. 6) Mecánica da contracción muscular
3. Fisioloxía do sistema endocrino y metabolismo.	7) Sistema endocrino. Neuroendocrinoloxía. 8) Control endocrino do metabolismo
4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio.	9) Metabolismo enerxético 10) Valoración fisiolóxica do exercicio

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Resolución de problemas	0	18	18
Lección maxistral	19	48	67
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	2	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	<p>Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio.</p> <p>As prácticas de simulación de procesos fisiolóxicos realizaranse na aula de informática. No caso de que as clases non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade entre eles a plataforma de teledocencia FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/é/ ou aulas do CAMPUS REMOTO</p> <p>Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altofalantes.</p> <p>As prácticas e valoración Fisiolóxica do exercicio realízanse no laboratorio de fisioloxía do exercicio, nas pistas de atletismo ou noutras dependencias ou exteriores da Facultade. No caso de que as clases non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade entre eles a plataforma de teledocencia FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/é/ ou aulas do CAMPUS REMOTO</p> <p>Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altofalantes.</p>
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula. E o seu seguimento poderá realizarse a través da plataforma de teledocencia da Universidade. FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/é/
Lección maxistral	<p>Exposición dos contidos da materia.</p> <p>No caso de que as clases non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade como o CAMPUS REMOTO. Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altofalantes</p>

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa Por correo electrónico: María Elena Vila Suarez: evila@uvigo.es Federico Mallo Ferrer: fmallo@uvigo.es Lucas C. González Matías: lucascgm@uvigo.es Por videoconferencia nos despachos virtuais: Sala 2721 - Prof. María Elena Vila Suarez Sala 1494 - Prof. Federico Mallo Ferrer Sala 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías ou través da plataforma de teledocencia FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/es/
Prácticas de laboratorio	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento das prácticas da materia preferiblemente por medios telemáticos , a través da plataforma de teledocencia FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/é/ ou baixo a modalidade de cita previa por correo electrónico: María Elena Vila Suarez: evila@uvigo.es Federico Mallo Ferrer: fmallo@uvigo.es Lucas C. González Matías: lucascgm@uvigo.es Por videoconferencia nos despachos virtuais: Sala 2721 - Prof. María Elena Vila Suarez Sala 1494 - *Prof. Federico Mallo Ferrer Sala 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Prácticas de laboratorio	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	Aprobado o suspenso. Podrá suponer un incremento de un 20 por ciento de la nota, una vez superada la teoría. 20	B5 B10 B16 B18 B19 B20
Lección maxistral	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	0-80	B1 B3 B18 B19 B20

Other comments on the Evaluation

A realización das prácticas é **obligatoria** e aprobalas é un requisito para aprobar a materia. A avaliación da teoría será mediante un exame escrito, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. No caso de dividir a materia en parciais será necesario obter unha puntuación de 5 sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobalas. Na segunda e seguintes convocatorias, se gardará a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manteranse os mesmos criterios que na primeira convocatoria. Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Berne, Robert M.; Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A.; Levy, Matthew N., **Berne y Levy, Fisiología**, 6ª ed, Elsevier, 2009
 Boron,Walter F.; Boulpaep, Emile L., **FISIOLOGÍA MÉDICA**, 3ª ed., Elsevier, 2017
 McArdle, William D.; Katch, Frank I.; Katch, Victor L., **Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud**, 8ª ed., LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H, 2015
 Powers, Scott K.; Howley, Edward T., **FISIOLOGÍA DEL EJERCICIO. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento**, 1ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2014
 Green, Howard J.; Wenger, Howard A; Mac Dougall, Duncan J., **EVALUACIÓN FISIOLÓGICA DEL DEPORTISTA**, 3ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2016
 Hall, John E., **GUYTON Y HALL. TRATADO DE FISIOLOGÍA MÉDICA**, 13ª ed, Elsevier, 2016
 Bernardot, D., **Nutrición deportiva avanzada**, 2ª ed, Tutor, 2013

Complementary Bibliography

Kenney, W. Larry; Wilmore , Jack H.; Costill, David L., **Fisiología del Deporte y el Ejercicio**, 5ª Ed, Panamericana, 2014
 Lopez Chicharro J.; Fernández Vaquero, **FISIOLOGÍA DEL ENTRENAMIENTO AERÓBICO**, Panamericana, 2013
 Wilmore, J. y Costill, D., **Fisiología del esfuerzo y del deporte**, 6ª. ed., Paidotribo, 2013
 Calderon Montero J., **Fisiología Humana aplicada a la actividad física.**, Panamericana, 2012
 López Chicharro, José, **Fisiología del ejercicio.**, 3ª. ed, Panamericana, 2006
 Pocock, Gillian, **Fisiología humana : la base de la medicina**, 2ª ed, Masson, 2005
 BEAR, MARK F., **Neurociencia : la exploración del cerebro**, 3ª ed, Lippincott Williams & Wilkins., 2008
 KANDEL, ERIC R., **Principios de neurociencia:**, 4ª ed, McGraw-Hill Interamericana, 2001

Recomendacións**Subjects that continue the syllabus**

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

Plan de Continxencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que activarase no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Clase maxistral, no caso de que as clases non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade como o CAMPUS REMOTO.

Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altosfalantes

* Metodoloxías docentes que se modifican

Prácticas de simulación de procesos fisiolóxicos

Prácticas de valoración fisiolóxica do exercicio

En ambos os casos no que as prácticas non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade entre eles a plataforma de teledocencia FAITIC: <http://faitic.uvigo.es/index.php/é/> ou aulas do CAMPUS REMOTO

Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altosfalantes.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos, baixo a modalidade de cita previa

Por correo electrónico:

María Elena Vila Suarez: evila@uvigo.es

Federico Mallo Ferrer: fmallo@uvigo.es

Lucas C. González *Matías: lucascgm@uvigo.es

Por videoconferencia nos despachos virtuais:

Sala 2721 - Prof. María Elena Vila Suarez

Salga 1494 - Prof. Federico Mallo Ferrer

Salga 1183 - Prof. Lucas Carmelo González Matías

Ou a través da plataforma de teledocencia FAITIC: <http://faitic.uvigo.es/index.php/es/>

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Adaptaranse as prácticas da materia ás circunstancias e á metodoloxía que se poida usar en cada caso

IDENTIFYING DATA**Xogo motor**

Subject	Xogo motor			
Code	P02G050V01105			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Fernández Manero, Daniel			
Lecturers	Fernández Manero, Daniel			
E-mail	daniel24@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
General description				

Competencias

Code	
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.
B10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas
C6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.	B4 B6 B10 B13 B26	C1
Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.	B7 B9 B10 B26	C6
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	B4 B7 B9 B10 B13 B24	C1 C6

Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.	B4 B6 B13 B24 B25 B26	
Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores.	B7 B9 B10 B13 B24 B25 B26	C1 C4 C6
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	B4 B9 B10 B26	C1 C2
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	B4 B7 B9 B10 B12	C1 C2 C6
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.	B4 B7 B10 B24 B25	C1 C6
Ser capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais y sociolóxicos o xogo motor.	B4 B6 B7 B18 B25	

Contidos

Topic

1. Fundamentos teórico-prácticos do xogo motor.	- Historia - Definicións - Clasificacións - Teorías - Características
2. Aspectos didácticos do xogo motor.	- Tipoloxías de sesións lúdicas. - Aspectos básicos da comunicación. - Metodoloxía de presentación e condución de xogos. - Recursos en función dos contextos.
3. Xogos e educación en valores.	- A educación en valores a través do xogo. - Xogos e xoguetes non sexistas. - Xogos e xoguetes de educación para a paz e a diversidade cultural. - Xogos tradicionais.
4. O xogo no medio natural.	- Historia e características. - Tipoloxía de xogos.
5. Xogos tradicionais sen material e con material simple.	- Historia e evolución dos xoguetes e materiais lúdicos. - O xogo motor e a sustentabilidade. - Elaboración de xoguetes e materiais lúdicos con material de refugallo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	10	0	10
Prácticas de laboratorio	20	0	20
Aprendizaxe colaborativa	5	5	10
Resolución de problemas	0	15	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	3	5	8
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	0	8	8
Estudo de casos	0	5	5
Presentación	5	10	15

Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Traballo	5	34	39

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introdutorias	Actividades de introdución da materia e de diagnóstico inicial sobre os coñecementos do alumnado, así como presentar a materia
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Traballo tutelado	O alumnado participará na aula mediante tarefas de resolución de problemas e propostas/análises/avaliación de actividades relacionadas coa materia.
Prácticas de laboratorio	Trátase de participar activamente nas propostas prácticas desenvolvidas nas instalacións deportivas.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos/as son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros/as nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupales
Resolución de problemas	Resolución de problemas teórico-prácticos
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Mediante o servizo de teledocencia Faitic/Tema, o alumnado desenvolverá diferenes actividades concretas relacionadas coa materia obxecto de estudo (entrega de exercicios e traballos, etc.).
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto....Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos. Usaranse os medios telemáticos para a realización das tutorías: email, videoconferencia, foros de Faitic, despacho virtual do Campus Remoto (nº 828) baixo o mecanismo de cita previa, etc.
Prácticas de laboratorio	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos. Usaranse os medios telemáticos para a realización das tutorías: email, videoconferencia, foros de Faitic, despacho virtual do Campus Remoto (nº 828) baixo o mecanismo de cita previa, etc.
Presentación	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos. Usaranse os medios telemáticos para a realización das tutorías: email, videoconferencia, foros de Faitic, despacho virtual do Campus Remoto (nº 828) baixo o mecanismo de cita previa, etc.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test	30	B4 B6 B7 B9 B10
Traballo	Presentacións/Exposicións Proxectos Traballos de aula Resolución de problemas e/ou exercicios Prácticas de laboratorio	70	B12 C1 B13 C2 B18 C4 B24 C6 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado.

Para superar a materia será imprescindible ter aprobada todas as partes, teórica e práctica por separado, cun mínimo de 5

sobre 10.

1ª convocatoria:

Para os alumnos presenciais, aqueles que asistan a un mínimo de 80% de asistencias practicas B, o exame da parte teórica terá un valor de 30% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica (exposicións, probas ...) un 70%.

Para os alumnos non presenciais, aqueles que asistan a menos dun 80% de asistencias prácticas B, o exame da parte teórica tendra un valor de 50% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica un 50%.

2ª convocatoria:

Gardátese a cualificación das partes aprobadas da 1ª convocatoria.

Os requisitos seran os mesmos que na 1ª convocatoria.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enlace <http://fcced.uvigo.es/é/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Camerino, O. y Castañer, M., **1001 Ejercicios y juegos de recreación**, Paidotribo, 1990

Palacios, J., **Jugar es un derecho. Fundamentos pedagógicos del juego**, Xaniño S.L., 1998

Palacios, J. y Del Castillo, M., **Juegos y recreación deportiva: Educación, Cultura y Derecho**, FUAC y GIAAS, 2010

Perez y Verdes, R. y Taberero Balsa, A., **Xogos populares en Galicia**, Xunta de Galicia, 1986

Trigo Aza, E., **Juegos motores y creatividad**, Paidotribo, 1992

Trigo Aza, E., **Aplicación del juego tradicional en el currículo de educación física**, Paidotribo, 1994

Trigo Aza, E. (Coord.), **Fundamentos de la motricidad**, Gymnos, 2000

Complementary Bibliography

Museo virtual do xogo www.museodeljuego.org,

www.museomelga.com,

VV.AA., Xogos Infantis, EVEREST GALICIA, 2013

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Subjects that it is recommended to have taken before

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Other comments

Es una materia de primer curso

Plan de Continxencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

* Metodoloxías docentes que se modifican

Na docencia semipresencial e non presencial as metodoloxías adaptaranse e desenvolveranse a través do Campus Remoto (Despacho Virtual 828) e a plataforma de teledocencia Faitic, sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

As actividades prácticas poderanse realizar de forma síncrona e asíncrona, para facilitar o traballo autónomo do alumnado en previsión de problemas de conciliación ou conectividade.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

Usaranse os medios telemáticos para a realización das tutorías: email, videoconferencia, foros de Faitic, despacho virtual do Campus Remoto (nº 828) baixo o mecanismo de cita previa, etc.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

Na situación de docencia mixta e non presencial, adaptaranse as actividades de avaliación para que se realicen de forma virtual utilizando Campus Remoto e Faitic

* Información adicional

IDENTIFYING DATA**Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana**

Subject	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana			
Code	P02G050V01201			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits 6	Choose Basic education	Year 1	Quadmester 2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Zarzosa Alonso, Fernando			
Lecturers	A0245-Ax2tc-2 , Serrano Gómez, Virginia Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Zarzosa Alonso, Fernando			
E-mail	fzarzosa@uvigo.es jorgeviano@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
B3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
B18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.
B20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.
B23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte
C4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecer o funcionamento de editores de partituras tales como: Encore e Muscore. Coñecer o funcionamento de software de edición musical, programas libres (audacity, e similares).		
O alumno debe ser capaz de coñecer a aplicación do exercicio coa finalidade de desenvolvemento das cualidades *psicofísicas.	B11 B13 B14 B18 B20 B23 B26	C3 C4
O alumno debe ser capaz de comprender a dimensión mecánica e *fisiolóxica do movemento corporal analizándoo desde os puntos de vista articular e muscular.	B3 B7 B8 B18	C3

Contidos	
Topic	
Conceptos, clasificación e tendencias do exercicio físico	Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz. Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.
Cinesiología Ontogénética	Tema 3. El sistema esquelético, funciones y movimientos articulares. Tema 4. Estructura y acción muscular en los ejercicios.
Análise mecánica do exercicio físico.	Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicacións kinesiológicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera) Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.
Cinesiología sistemática	Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicacións kinesiológicas. Tema 8. As capacidades dependentes de o aparello locomotor e os seus implicacións kinesiológicas. Tema 9. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicacións kinesiológicas. Tema 10. As capacidades psicomotricies e as súas implicacións kinesiológicas.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	28	4	32
Resolución de problemas	1	30	31
Presentación	1	1	2
Lección maxistral	16	18	34
Exame de preguntas obxectivas	0.5	30	30.5
Práctica de laboratorio	0.5	20	20.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Resolución de problemas	Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.
Presentación	Se presentarán estudos de casos para que alumno pueda tener referencias
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.
Prácticas de laboratorio	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.
Resolución de problemas	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios prantexados en clase. Os despachos virtuais do profesorado son os seguintes (o horario de atención publicarase ao principio do cuatrimestre): Sala 2438 - Prof. Virginia Serrano Gómez (contraseña: 3zh7oCgG) Sala 2699 - Prof. Jorge Juan Viaño Santasmarinas (contraseña: RYIME6pl) Sala 2758 - Prof. Fernando Zarzosa Alonso (contraseña: xnnVzrvk)

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
<p>Prácticas de laboratorio</p> <p>É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva na materia.</p> <p>En caso contrario o estudante perde totalmente a posibilidade de ser avaliado mediante metodoloxía / proba de "resolución de problemas" (seguinte apartado) e deberá realizar un exame práctico cuxo valor será o equivalente ao apartado de "resolución de problemas" (50%) e que avaliará as competencias vinculadas á práctica que non se adquiriron pola non asistencia. Devandito exame práctico debe superarse cun 5 sobre 10.</p> <p>Si non se agarraches a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma. O estudante podería solicitar por escrito a autorización para a entrega e xustificación pertinente da súa ausencia e o profesorado resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente.</p> <p>Véxase, no entanto, o apartado "Plan de Continxencias" sobre como se modificaría este apartado en caso de decretarse "Docencia Non Presencial".</p>	0	B11 C3 B14 B20 B26
<p>Resolución de problemas</p> <p>É obrigatorio realizar e entregar en tempo e forma TODOS E CADA UN DOS EXERCICIOS / PROBLEMAS / PRÁCTICAS propostos nas clases teóricas e prácticas.</p> <p>Si non se asistiu a algunha práctica, non se poderá entregar o exercicio ou "resolución de problemas" solicitado na mesma. O estudante podería solicitar por escrito a autorización para a entrega e xustificación pertinente da súa ausencia e o profesorado resolver tamén por escrito negativa ou favorablemente.</p> <p>O profesorado determinará os criterios de calidade e fará pública a nota mínima de cada exercicio para a súa superación e cómputo na nota final.</p> <p>A non entrega dun ou máis exercicios en tempo e forma, ou non alcanzar a nota mínima nun ou máis exercicios, suporá a perda do dereito a ser avaliado mediante esta metodoloxía EN DEVANDITO EXERCICIO. Aínda alcanzando a asistencia mínima do 80%, o estudante deberá presentarse a un exame final práctico para recuperar devanditos exercicios non entregados ou non superados (véxase calendario de exames). O profesorado avisará coa suficiente antelación desta obrigación ao estudante.</p> <p>Véxase "Plan de Continxencias" para saber como se modificaría este apartado en caso "de docencia non presencial".</p>	50	B13 C4 B14 B18 B23 B26
<p>Exame de preguntas obxectivas</p> <p>Realizarase un exame escrito mediante cuestionario. O tipo de preguntas e respostas, así como a cantidade e penalización por resposta errónea, serán anunciados polo profesorado con antelación.</p> <p>No exame deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10) para a súa superación.</p> <p>Véxase "Plan de Continxencias" para saber como se modificaría este apartado en caso "de docencia non presencial".</p>	50	B3 C3 B7 C4 B8 B20

Other comments on the Evaluation

OUTROS COMENTARIOS:

1. Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou según establece a guía docente).
2. As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade
3. De non ter superada a materia na primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición ou convocatoria.

2* A 2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XUÑO-XULLO)

1. Nesta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que na 1ª edición ou convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Myers, T.W., **Vías anatómicas**, 3, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2015

McGinnis, P. M., **Biomechanics of Sport and Exercise**, 9781492571407, 4, Human Kinetics, 2020

Behm, David G., **The Science and Physiology of Flexibility and Stretching Implications and Applications in Sport Performance and Health**, 9781138086913, Routledge, 2018

Kerr, A. & Rowe, P., **An Introduction to Human Movement and Biomechanics**, 9780702062360, 7, Elsevier, 2019

Muscolino, J.E., **Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function**, 3, Mosby, 2016

Enoka, R., **Neuromechanics of Human Movement**, 5, Human Kinetics, 2015

Neumann, D. A., **Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation**, 3, Mosby, 2016

Complementary Bibliography

Wirhed, R., **Athletic Ability and the Anatomy of Motion**, 3, Mosby, 2006

Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., **Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion**, 12, McGraw-Hill Education, 2011

Oatis, C.A., **Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement**, 3, Wolters & Kluger, 2017

Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, 2, Paidotribo, 2014

Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derrick, T., **Biomecánica. Bases del movimiento humano**, 4, Wolters & Kluger, 2017

Trew, M., Everett, T., **Fundamentos del movimiento humano**, 5, Elsevier Masson, 2006

Luttgens, K and Wells, KF., **Kinesiology**, CBS College publishing, 1985

Alter, J.M., **Los estiramientos**, Paidotribo, 2004

Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., **Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular**, Elsevier, 2003

Izquierdo, M., **Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte.**, Médica-Panamericana, 2008

Lippert, L.S., **Anatomía y Cinesiología clínicas**, Paidotribo, 2013

Nacleiro, F., **Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones**, Médica-Panamericana, 2011

Nitsch, JR., Neumaier, a., Marées, H. & Mester, J., **Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario**, Paidotribo, 2002

VVAA, **Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física**, Paidotribo, 2001

Knudson, D.V., **Qualitative analysis of human movement**, 2, Human Kinetics, 2002

Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., **Science and Practice of Strength Training**, 2, Human Kinetics, 2006

Busquet, L. & Busquet-Vanderheyden, M., **Las Cadenas fisiológicas**, Paidotribo, 2016

Kreighbaum, E. & Barthels, K., **Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen**, 4, Allyn and Bacon, 1996

Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, **Clinical Mechanics and Kinesiology**, 4, Human Kinetics, 2013

Jenkins, D. B., **Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back**, 9, Saunders Elsevier, 2009

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Plan de Continxencias

Description

De decretarse polo reitorado "Docencia Non Presencial" os criterios de avaliación que se modificarán serán os seguintes:

PRÁCTICAS DE LABORATORIO:

- Elimínase a obrigatoriedade de asistir presencial e fisicamente ao centro para a práctica, no entanto, esixírase cumprir co 80% da asistencia ás clases virtuais polo campus remoto ou vía que se estableza e/ou entrega de evidencias de asistencia e aproveitamento a devandita clase (podería ser o cubrir algún cuestionario, ficha de control, etcétera.).
- O resto de consideracións mantense igualmente: asistir o mínimo para poder avaliar no apartado de "resolución de problemas", asistir para poder entregar o exercicio do día en tempo e forma, proba alternativa si non se cumpre co mínimo (exame práctico final), solicitude por escrito de entrega e xustificación de ausencias e autorización, etcétera. (Véxase apartado "Avaliación - Prácticas de Laboratorio")

RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS

Este apartado está directamente vinculado ás prácticas de laboratorio. A posibilidade da entrega de cada "problema" está supeditada á asistencia a práctica dese día, xa sexa presencial ou virtual. (Véxase apartado de "Avaliación - Resolución de problemas").

IDENTIFYING DATA**Psicología: Psicología da actividade física e o deporte**

Subject	Psicología: Psicología da actividade física e o deporte			
Code	P02G050V01202			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Análise e intervención psicosocioeducativa Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinator	Fariña Rivera, Francisca			
Lecturers	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
E-mail	francisca@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
General description	Esta materia mostrará, de maneira moi xeral, que é a Psicología e que lle pode achegar ao profesional da actividade física do deporte. Dedicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicosociais.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.
C1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas
C8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo
C9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
O estudante terá que coñecer os conceptos e teorías básicas da psicología	B4	C1 C8
O estudante terá que coñecer os aspectos psicolóxicos que incidan no comportamento deportivo, para manexalos e analizalos	B2 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C9

Contidos

Topic

Psicoloxía aplicada á actividade física e o deporte: Conceptos xerais	1.-Introdución á Psicoloxía 2.-Conceptos xerais da psicoloxía procesos psicolóxicos básicos: 2.1.-Sensación-Percepción e percepción da dor 2.2.-Atención. 2.3.-Memoria. 2.4.-Emoción e motivación. 2.5.-Linguaxe e comunicación interpersoal. 2.6.-Aprendizaxe.
O desenvolvemento do deportista. Desenvolvemento do control motor	Desenvolvemento das deportista Etapas evolutivas. Desenvolvemento cognitivo Desenvolvemento socioafectivo. Desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento e control motor
Análise da conduta deportiva	Variables a analizar na conduta deportiva. Métodos de análises.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	28	0	28
Traballo tutelado	14	0	14
Seminario	11	0	11
Resolución de problemas de forma autónoma	17	7	24
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	10	10	20
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	9	2	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudantes. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula baixa a dirección do profesor
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento do traballo, en *tutorías obrigatorias en pequeno grupo
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades para entregar que terán que facer de maneira individual

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistrais, para consultar ou achegar calquera información de interese co tema que se estea traballando.
Seminario	O alumnado presentará o traballo realizado desde a tutoría anterior, e recibirá orientación para seguir avanzando. Tamén se resolverán as dúbidas que se formulen.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá facer todas as consultas que considere precisas para poder desenvolver as tarefas que teña que facer na materia de maneira autónoma.
Tests	Description
Traballo	O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo grupal e individual.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas obxectivas levará a cabo de forma continuada ao longo da materia probas que avalían os coñecementos teóricos.	50	B4 C1 B6 C8 B7 C9 B8 B17 B26

Traballo	O alumnado terá que realizar entregar, de forma *grupal, un dossier coa revisión bibliográfica do tema obxecto de estudo. Cada membro integrante do grupo terá que entregar unha síntese do traballo, cunha extensión máxima de 1500 palabras	25	B2 B4 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C1 C8 C9
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	O alumnado fará traballos de aula, de forma periódica, de maneira individual e en grupo, que quedarán recollidos nun dossier de prácticas, que deberán entregar e depositar en *FAITIC.	25	B2 B4 B6 B7 B8 B17 B25 B26	C1 C8 C9

Other comments on the Evaluation

Outros comentarios sobre o proceso de avaliación:

1) A participación en actividades, de carácter complementario, e recomendadas polos docentes da materia serán consideradas na nota final. 2) Na convocatoria de xullo, os estudantes só teranse que examinar dos contidos e destrezas que non conseguiu superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a cualificación das competencias adquiridas. 3) A cualificación final será resultado do nivel de competencia alcanzado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Dosil, J., **Psicología de la Actividad Física y del Deporte**, Madrid, McGraw-Hill, 2008

Weinberg, R. y Gould, D., **Fundamentos en Psicología del Deporte**, Madrid, Panamericana, 2006

Complementary Bibliography

Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., **Manual de Psicología de la Salud**, Pirámide,

Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, **Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva**, Psicothema, 24(1), 62-65,

Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), **Calidad de vida, bienestar y salud**, Psicoeduca,

Cecchini, J.A., González-González, C., Llamedo, R, Sánchez, B., y Rodríguez, C., **The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport.**, Psicothema, 31(2), 163-169.,

Dosil, J. y Garcés, E.J., **Ser psicólogo del deporte**, Coruña, Netbiblo, 2009

Dosil, J. (Ed), **El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención**, Madrid, Síntesis, 2002

Echeburúa, E., y Amor, P.J., **Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptables.**, *Terapia Psicológica*, 37(1), 71-80.,

Fariña, F. y Tortosa, F., **Introducción a la Psicología**, Promolibro,

Flores-Villavicencio, M. E., Rodríguez-Díaz, M., González-Pérez, G.J., Robles, J.R. y Valle, M^aA., **Declive cognitivo de atención y memoria en adultos mayores sanos.**, *Cuadernos de Neuropsicología*, 14(1), 65-77., 2020

Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T., **Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos.**, *Universitas Psychologica*, 18(1), 1-12.,

García-Caro, M^a, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., **Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal**, *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 10(1), 57-73.,

Gerrig, R. y Zimbardo, P., **Psicología y Vida.**, Prentice Hall,

González-Guirval, F., Reigal, R. E., Morillo-Baro, J. P., de Mier, R. J. R., Hernández-Mendo, A., y, **Análisis de la validez convergente de un instrumento informatizado para evaluar la atención en deportistas: Rejilla 1.0.**, *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 20(2), 83-94., 2020

Larsen, R., **Psicología de la Personalidad**, McGraw Hill,

LUZÓN CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte especial**, Edición 2017. 20^a Ed., Dykinson, 2017

MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, **Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo)**, La Ley, 2016

Méndez, P., y Ángulo, R., **El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida.**, *Revista de Psicología*, 27(2), 1-9,

Morris, Ch., y Maisto, A., **Psicología**, Prentice-Hall,

Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, **Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.**, México: MCGRAW HILL,

Pic, M.; Lavega-Burgués, P.; Muñoz-Arroyave, V.; March-Llanes, J.; Echeverri-Ramos J.A., **Predictive variables of emotional intensity and motivational orientation in the sports initiation of basketball.**, *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 19(1), 241-251,

- Pillado, E. y Fariña, F., **Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica**, Valencia: Tirant lo Blanch,
- Puente, A., **Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos**, Pirámide,
- Porflitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R., **Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca**, Estudios de Psicología, 1-27.,
- Vicente E. Caballo Manrique, V., **Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos**, Madrid: Siglo XXI.,
- Ramos, V. J., y Canosa, A. F., **La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia.**, Apuntes de Psicología, 36(3), 167-172.,
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R., **Influence of motor tasks on the players' modos in basketball.**, Revista de Psicología del Deporte, 26 (1), 37-44.,

Recomendacións

Other comments

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do profesorado da materia, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral e as prácticas dos grupos B; de ser o caso, débense anotar as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral, ou ben nunha tutoría individual.
- 2.-Participar activamente nas clases maxistrais , nas sesións de prácticas e grupo pequenos, expondo cuestións sobre os temas tratados.
- 3.-Exporlle ao profesorado da materia todas as preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, e nas prácticas, así como os procedementos implicados no desenvolvemento dos traballos asignados polo profesorado da materia.

Plan de Continxencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada polo *COVID-19, a Universidade de Vigo establece unha planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou parcialmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun modo máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Clase maxistral.

Prácticas Grupos B. Estudos de caso, preguntas reflexión, e análise de material técnico académico.

Prácticas Grupos C. Revisión bibliográfica dun proceso psicolóxico e a súa relación coa práctica da actividade física e deporte.

* Metodoloxías docentes que se modifican

Non se requiren modificacións

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (tutorías)

1) Atención no Campus remoto. Salas de profesores (Baixo a modalidade de solicitude previa):

Profesora Francisca Fariña Rivera, sala 755.

Profesora María José Vázquez Figueiredo, sala 2651.

Profesor Joaquín Dosil Díaz, sala 705.

2) Atención no Correo electrónico.

3) Atención na Plataforma virtual (MOODLE ou na súa falta FAITIC)

* Modificacións (si proceden) dos contidos a impartir

Non se require a modificación de contidos

* Bibliografía adicional para facilitar o auto-aprendizaxe

Aguiar, O., Ramírez, B., y Silva, L. (2011). Agnosia integrativa causada por epilepsia focal occipital izquierda: estudio de caso. *Revista Diversitas*, 7(2), 351-360.

Aguirre-Loaiza, H. H., Ayala, C. F., y Bermúdez, S. R. (2015). La atención-concentración en el deporte de rendimiento. *Educación Física y Deporte*, 34(2), 409-428.

Andreu, J. M. P. (2020). Una revisión sistemática sobre gamificación, motivación y aprendizaje en universitarios. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria*, 32(1 (en-jun)), 73-99.

Ángel, N. G. (2020). Inteligencia emocional percibida en estudiantes de educación superior: análisis de las diferencias en las distintas dimensiones. *Actualidades en Psicología*, 34(128), 17-33.

Arias, M^ªF., Fernández, F., y Perona, S. (2000). Psicología básica, psicología aplicada y metodología de investigación. El caso paradigmático del análisis experimental y aplicado del comportamiento. *Revista Latinoamericana de Psicología*, 32(2), 277-300.

Bakker, A. B., Rodríguez-Muñoz, A., y Derks, D. (2012). La emergencia de la psicología de la salud ocupacional positiva. *Psicothema*, 24(1), 66-72.

Campo-Yumar, L. R., y Bermúdez-Sánchez, M. (2020). Análisis de la comunicación entrenador-atleta en el contexto de la competencia de boxeo desde la perspectiva de los estudios lingüísticos. *Mundo FESC*, 10(S1), 95-105.

Carpintero, H. (1980). La Psicología Española: pasado, presente y futuro. *Revista de Historia de la Psicología*, 1(1), 33-58.

Casado, D. G., Algarra, J. C., y Tardón, B. G. (2020). Deporte e inclusión social en personas con trastorno mental grave (TMG). *Psychology, Society, & Education*, 12(1), 71-83.

Cubero, M. (2005). Un análisis cultural de los procesos perceptivos. *Anuario de Psicología*, 36(3), 261-280.

Cuervo, M. T., y Quijano, M. C. (2008). Las alteraciones de la atención y su rehabilitación en trauma craneoencefálico. *Pensamiento psicológico*, 4(11), 167-181.

Dos Santos, E. O. C., Vera, E. D., y Figueroa, A. R. (2020). La orientación familiar para estimular el aprendizaje social de los escolares de la escuela primaria. *Revista Científica Cultura, Comunicación y Desarrollo*, 5(2), 51-58.

Dosil, J., y González, J. (2003). Tendencias de la investigación en psicología de la actividad física y del deporte. *EduPsyhé*, 2(2), 147-164.

Durand, M. F., Martínez, M. S., Galvagno, L. G. G., y Elgier, A. (2020). El desarrollo de la comunicación preverbal y verbal temprana. La importancia del juego. *Revista Iberoamericana de Psicología*, 13(1).

Fajardo, P. E., Jiménez, M. A., y Serrano, M. H. G. (2020). Variables predictoras de la motivación deportiva en estudiantes de secundaria federados y no federados. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación*, (38), 49.

Fessell, D., y Cherniss, C. (2020). Enfermedad Por Coronavirus 2019 (COVID-19) y Más Allá: Microprácticas Para la Prevención Del Agotamiento Emocional y Promover el Bienestar Emocional. *Journal of the American College of Radiology*. 746 doi: 10.1016/j.jacr.2020.04.018

Flores, J. R. (2020). Didáctica y Tic: un vínculo para el aprendizaje cognitivo. *Revista Electrónica de Investigación e Innovación Educativa-REIIE*, 5(1), 79-88.

Flores-Villavicencio, M. E., Rodríguez-Díaz, M., González-Pérez, G.J., Robles, J.R. y Valle, M^ªA.(2020), Declive cognitivo de atención y memoria en adultos mayores sanos. *Cuadernos de Neuropsicología*, 14(1), 65-77.

Fuenmayor, G., y Villasmil, Y. (2008). La percepción, la atención y la memoria como procesos cognitivos utilizados para la comprensión textual. *Revista de Artes y Humanidades UNICA*, 9(22), 187-202.

Gil, X. L. (2020). Claves de la comunicación oral: prácticas para el orador afable. Editorial UOC.

González-Guirval, F., Reigal, R. E., Morillo-Baro, J. P., de Mier, R. J. R., Hernández-Mendo, A., y Morales-Sánchez, V. (2020). Análisis de la validez convergente de un instrumento informatizado para evaluar la atención en deportistas: Rejilla 1.0. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 20(2), 83-94.

Londoño, L. (2020). ¿Es lo mismo el aprendizaje y la memoria? Hacia una amplia conceptualización. *Pensando psicología*, 2008, 4(6), 88-92.

López, M. G., y Gallegos, A. G. (2020). Predicción de la inteligencia emocional a través de la satisfacción de las necesidades psicológicas básicas en las clases de educación física. *Revista INFAD de Psicología. International Journal of Developmental and Educational Psychology*, 1(1), 341-350.

Manzanero, A. L., y Palomo-Seldas, R. (2020). Amnesia disociativa más allá de las evidencias sobre el funcionamiento de la memoria. *Anuario de Psicología Jurídica*, 30, 43-46.

Medina, A. C., Beltrán, L. P., y Gómez, J. A. F. (2020). La estimulación de la memoria desde la práctica del ejercicio físico en la carrera Licenciatura en Educación Preescolar (Revisión). *Revista científica Olimpia*, 17, 360-369.

Medina, A. C., Beltrán, L. P., y Gómez, J. A. F. (2020). La estimulación de la memoria desde la práctica del ejercicio físico en la carrera Licenciatura en Educación Preescolar (Revisión). *Revista científica Olimpia*, 17, 360-369.

Menor, J., y Carnero, S. (2013). La importancia de la fuente de contagio en la formación de falsos recuerdos. *Revista Iberoamericana de Psicología y Salud*, 4(1), 77-91.

Molero, P. P., Zurita-Ortega, F., Chacón-Cuberos, R., Castro-Sánchez, M., Ramírez-Granizo, I., y Valero, G. G. (2020). La inteligencia emocional en el ámbito educativo: un meta-análisis. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, 36(1), 84-91.

Mora-Mérida, J. A., Zarco-Resa, J. A., y Blanca-Mena, M. J. (2001). Atención-concentración como entrenamiento para la mejora del rendimiento deportivo en jugadores profesionales de fútbol. *Revista de psicología del deporte*, 10(1), 0049-65.

Ortega, R. M. N., Piguave, F. E. B., Navarrete, E. S. P., Navarrete, J. J. P., y Ortega, R. I. N. (2020). Incidencia del desarrollo del asertividad como una habilidad social y comunicativa en la manifestación de raciocinio e inteligencia emocional. *Magazine de las Ciencias: Revista de Investigación e Innovación*, 5(5).

Padrós-Blázquez, F., Alejandro-García, J., y Meza-Calleja, A. M. (2020). Memoria Declarativa (Convencional Y Emocional) en Personas Mayores Con y Sin Depresión. *Revista chilena de neuro-psiquiatría*, 58(2), 139-149.

Pedrero, S. P., de la Vega Marcos, R., y García, J. P. F. (2020). Motivación de logro en deportistas de combate de élite: evaluación objetiva computerizada. *Revista de psicología del deporte*, 29(1), 75-82.

Peiró, J. M^a, Mateu, C., y Carpintero, H. (1980). El impacto de la obra de de A. R. Luria en la Comunidad Científica Actual. *Revista de Historia de la Psicología*, 1(2), 171-198.

Pellón, R. (2013). Watson, Skinner y algunas disputas dentro del conductismo. *Revista Colombiana de Psicología*, 22(2), 389-399.

Pérez-Sánchez, J., Delgado, A. R., y Prieto, G. (2020). Análisis de los instrumentos empleados en la investigación empírica de la regulación emocional. *Cuadernos de Neuropsicología/Panamerican Journal of Neuropsychology*, 14(1).

Perona-Garcelán, S. (2006). Estado actual de la investigación psicológica en las alucinaciones auditivas. *Apuntes de Psicología*, 24(1-3), 83-110.

Pinillos, J. M^a (1981). Wundt y la explicación psicológica. *Revista de Historia de la Psicología*, 2(4), 355-360.

Quiñones, E., Tortosa, F., y Carpintero, H. (Eds). (1993). *Historia de la Psicología. Textos y comentarios*. Madrid: Tecnos.

Robles, F., Fournier, C., Melero, J., López, L., Rodríguez, C., García, M., y González, L. (2014). Agnosia visual aperceptiva en pacientes con síndrome de Krabbe. *Sanid. Mil.*, 79(Extra), 1-2.

Ronquillo, M. J., Martínez, R. A., y López, G. B. (2020). Caracterización de la comunicación interpersonal en el proceso enseñanza-aprendizaje. *REDIE: Revista Electrónica de Investigación Educativa*, (22), 8-8.

Sánchez, M. G., y Valenzuela, S. V. (2020). La Escala Observacional de Memoria Operativa (EOMO) como instrumento eficaz en la prevención y detección de dificultades de aprendizaje. *Revista de Investigación Educativa*, 38(1), 53-69.

Sousa, F. F., Pereira, L. V., Cardoso, R., y Hortense, P. (2010). Escala multidimensional de avaliação de dor (EMADOR). *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 18(1), 1-9.

Udaondo, M. (2020). *Comunica: Las claves de la comunicación para el liderazgo*. LID Editorial.

Unzueta-Arce, J., García-García, R., Ladera-Fernández, V., Perea-Bartolomé, M. V., Mora-Simón, S., y Cacho-Gutiérrez, J. (2014). Alteraciones en el procesamiento visual de formas: clasificación clínica integradora. *Neurología*, 29(8), 482-489.

Vargas, A. R. R., Fernández, J. M. P., y Marín, A. E. A. (2020). Enfoque de las instrucciones de atención en el béisbol durante el entrenamiento a los lanzadores. *Ciencia y Educación (ISSN: 2707-3378)*, 1(2), 48-58.

Velero-García, A., Olmos, M., y Carranza, J.A.(2011). Revisión sobre relaciones entre percepción y acción en la infancia. *Anales de Psicología*, 27(2), 399-404.

Villavicencio, M. E. F., Díaz, M. R., Pérez, G. J. G., Bañuelos, J. R. R., y Barbosae, M. A. V. (2020). Declive cognitivo de atención y memoria en adultos mayores sanos. *Cuadernos de Neuropsicología/Panamerican Journal of Neuropsychology*, 14(1), 65-77

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Dossier de prácticas (GRUPOS B). Realizaranse de forma grupal, salvo que por razóns do estado de alarma e por imposibilidade de conexión a internet sexa imposible manter a continuidade de coordinación; de ser este o caso entregarase de forma individual. Puntuación o 25%

Documento traballo de revisión bibliográfica (GRUPOS C). Realizaranse de forma grupal, salvo que por razóns do estado de alarma e por imposibilidade de conexión a internet sexa imposible manter a continuidade de coordinación, de ser este o caso, entregarase de forma individual. Ademais, cada un dos integrantes do grupo deben entregar unha síntese do traballo, cunha extensión máxima de 1500 palabras. Puntuación o 25%

Preguntas de coñecementos teóricos. Avaliarase de forma continua a través de probas obxectivas periódicas, que no caso de superalas o estudante quedará exento de presentarse ao exame final establecido pola Facultade na web. No caso de que fose imposible utilizar a plataforma virtual para levar a cabo a avaliación dos coñecementos teóricos, o profesorado poderá recorrer a unha proba oral. Puntuación o 50%

Todas as entregas efectuaranse na plataforma virtual e dentro do prazo establecido polo profesorado da materia. No caso de que algún/a estudante preséteselle unha condición imprevista que lle imposibilite a entrega do traballo debe informalo ao profesorado da materia coa debida antelación, pola contra enténdese que desiste.

* Probas pendentes que se manteñen

Dossier de prácticas (GRUPOS B). Realizaranse de forma grupal, salvo que por razóns do estado de alarma e por imposibilidade de conexión a internet sexa imposible manter a continuidade de coordinación; de ser este o caso

entregarase de forma individual. Puntuación o 25%

Documento traballo de revisión bibliográfica (GRUPOS C). Realizaranse de forma grupal, salvo que por razóns do estado de alarma e por imposibilidade de conexión a internet sexa imposible manter a continuidade de coordinación, de ser este o caso, entregarase de forma individual. Ademais, cada un dos integrantes do grupo deben entregar unha síntese do traballo, cunha extensión máxima de 1500 palabras. Puntuación o 25%

Preguntas de coñecementos teóricos. Avaliarase de forma continua a través de probas obxectivas periódicas, que no caso de superalas o estudante quedará exento de presentarse ao exame final establecido pola Facultade na web. No caso de que fose imposible utilizar a plataforma virtual para levar a cabo a avaliación dos coñecementos teóricos, o profesorado poderá recorrer a unha proba oral. Puntuación o 50%

Todas as entregas efectuaranse na plataforma virtual e dentro do prazo establecido polo profesorado da materia. No caso de que algún/a estudante preséteselle unha condición imprevista que lle imposibilite a entrega do traballo debe informalo ao profesorado da materia coa debida antelación, pola contra enténdese que desiste.

* Probas que se modifican
Ningunha modificación

* Novas probas
Non se requiren

* Información adicional

IDENTIFYING DATA**Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte**

Subject	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte			
Code	P02G050V01203			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Historia, arte e xeografía Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinator	Novelle López, Laura Trabada Crende, José Elías			
Lecturers	Trabada Crende, José Elías			
E-mail	xose.elias.trabada.crende@uvigo.gal laura.novelle.lopez@uvigo.es			
Web				
General description	Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve. A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constitúe un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.			

Competencias

Code	
B1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.
B6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principais conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas (significados, interaccións e institucións).	B1 B2
Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	B1 B4 B12 B25 B26
Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.	B1 B4 B12 B25 B26

Coñecer a variedade de estilos e manifestacións que a música tivo dende unha perspectiva histórica, con atención preferente á tradición culta de occidente.

Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.	B1 B4 B12 B25 B26
Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	B4 B6 B11 B12 B13 B25 B26
Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.	B4 B6 B11 B12 B13 B25 B26

Contidos

Topic	
Introdución teórica e metodolóxica	A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía. Tempo e tempo histórico. Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.
A actividade física a través do tempo	Actividade física e cultura. Actividade física na Antigüidade Clásica. Das prácticas predeportivas ao deporte.
Xénese e desenvolvemento do deporte	Sociedade industrial e deporte. O modelo deportivo inglés. Difusión internacional do deporte.
O Movemento Olímpico	A época do positivismo. O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais. A obra do Barón de Coubertain. A configuración do Movemento Olímpico. Ideoloxía do movemento olímpico.
Sociedad, Cultura, Política y comunicación	Sociedade, cultura, normas e socialización. Significados socioculturais: corpo e xénero. Ideoloxías.
Institución, Estructura, Procesos e desviación	Interacción social e construción social da realidade. Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas
Cambio Social e novos valores na sociedade postmoderna	Cambio social. Modernidade e posmodernidade. Globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas. Apertura social das actividades físico-deportivas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	30	15	45
Resolución de problemas	7	14	21
Seminario	15	22.5	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	8.5	8.5
Exame de preguntas obxectivas	1	18	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Methodologies Description

Seminario	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistras, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.
-----------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame en forma de ensaio sobre os contidos da materia.	25	B1 B2
	Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		B4 B12 B25 B26
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios.	50	B4 B6
	Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva. Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.		B11 B12 B13 B25 B26
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos da materia.	25	B1 B2
	Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		B4 B12 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Avaliación continua a través do seguimento do alumnado e da exposición de traballos. Apreciación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos.

Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materias.

No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas será avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a materia deberá obterse como mínimo un 5 (aprobado) nas dúas partes de que consta (Historia e Socioloxía). No caso de suspender unha parte na convocatoria de xullo no seguinte curso deberá cursarse de novo a totalidade da materia.

As datas oficiais de exam poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado "Organización Académica".

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, **Sociología del deporte**, 4ª, Alianza, 2017

Mandell, R.D., **Historia cultural del deporte**, 1ª, Bellaterra, 2006

Salvador, J, **El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política**, 1ª, Cátedra, 2006

Coakley & Dunning, **Handbook of Sport Studies**, 1ª, Sage, 2016

Giulianotti, R., **Sport: A critical sociology**, 2ª, John Wiley & Sons, 2016

Complementary Bibliography

García Ferrando, M. y Llopis, R., **La popularización del deporte en España. Encuestas de hábitos deportivos 1980-2015**, 1ª, CSD y CIS, 2017

Eliás, N. y Dunning, E., **Deporte y ocio en el proceso de civilización**, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991

Mason, T., **El deporte en Gran Bretaña**, 1ª, Aranzadi, 1994

Recomendacións

Plan de Continxencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

No caso de non ser posible o ensino presencial porque a situación sanitaria polo Covid-19 requírao, a lección maxistral, o seminario ou a resolución de problemas, realizaranse mediante o Campus Remoto e a plataforma de teledocencia Faitic, así como co apoio do correo electrónico dos docentes de socioloxía e historia da actividade física e o deporte.

* Metodoloxías docentes que se modifican

No caso de que a situación sanitaria polo Covid-19 requírao, non se realizarán prácticas externas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

No caso de que a situación sanitaria polo Covid-19 requírao, as sesións de titorización poderán realizarse por medios telemáticos (correo electrónico, sala do profesorado do Campus Remoto, videoconferencias, foros de Faitic,...) baixo a modalidade de concertación previa.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

De ser necesario pola alerta sanitaria provocada pola Covid- 19 se fornecera ao alumnado de bibliografía de apoio e de recursos complementarios a través da plataforma de teledocencia Faitic e do correo electrónico dos docentes de socioloxía e historia da actividade física e o deporte.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba Exame preguntas de desenvolvemento: [25%] [Peso Proposto 20%]

Proba Exame preguntas obxectivas: [25%] [Peso Proposto 20%]

Proba Informe de prácticas [50%] [Peso Proposto 60%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba Exame preguntas de desenvolvemento: [25%] [Peso Proposto 20%]

Proba Exame preguntas obxectivas: [25%] [Peso Proposto 20%]

Proba Informe de prácticas [50%] [Peso Proposto 60%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional

IDENTIFYING DATA**Fundamentos da motricidade**

Subject	Fundamentos da motricidade			
Code	P02G050V01204			
Study programme	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Didácticas especiais			
Coordinator	Rey Eiras, Ezequiel			
Lecturers	García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio Rey Eiras, Ezequiel			
E-mail	zequirey@uvigo.es			
Web				
General description	Na materia Fundamentos da Motricidade analizaremos os aspectos máis relevantes da motricidade humana, tendo en conta o corpo en movemento que interacciona cos obxectos e suxeitos do espazo de acción; prestarase especial atención ás habilidades perceptivo-motrices e ás habilidades motrices básicas.			

Competencias

Code	
B2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.
B8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.
B11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.
B12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.
B13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.
B15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.
B25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.
B26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Demostrar comprensión da literatura científica relacionada coas manifestacións da motricidade humana no ámbito da actividade física e o deporte.	B2 B8
Ser capaz de deseñar, desenvolver e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe relativos aos fundamentos da motricidade con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	B11 B12 B13 B15 B25 B26

Contidos

Topic	
1.- Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade.	Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade
2.- Fundamentos, características e estrutura das capacidades perceptivo-motrices no ámbito da actividade física e o deporte: corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas.	Corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas
3.- Fundamentos, características e estrutura das habilidades motrices no ámbito da actividade física e o deporte.	Habilidades motrices básicas.
4.- Principios, tendencias e recursos prácticos en distintos ámbitos de aplicación das manifestacións da motricidade.	Manifestacións da motricidade.

5.- Deseño de propostas, intervención e análise en relación coas capacidades perceptivo-motrices e as habilidades motrices.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	4	4	8
Traballo tutelado	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introductorias	2	2	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas	O alumnado en base ás premisas expostas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve supostos prácticos.
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo (innovación educativa, coreografía, etc.).
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introductorias	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas	Elaboración de supostos prácticos de carácter grupal.
Traballo tutelado	Elaboración e discusión de supostos teórico-prácticos de carácter individual

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	50	B2 B8
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0	B11 B12 B13 B15 B25 B26
Traballo tutelado	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade de traballo, a progresión, etc.	40	B2 B8 B11 B12 B13 B15 B25 B26
Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	10	B2 B8 B11 B13 B15 B25 B26

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%) tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia. En Resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentarase a segunda edición a unha avaliación consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Batalla, A., **Habilidades motrices**, INDE, 2000

Blández, J., **La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior**, INDE, 2005

Castañer, M. y Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2006

Da Fonseca, V., **Estudio y génesis de la psicomotricidad**, INDE, 2000

Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., **Developmental physical education for all children**, Human Kinetics, 2007

Graham, G. and Parker, M., **Children moving**, McGraw-Hill, 2013

Le Boulch, J., **El movimiento en el desarrollo de la persona**, Paidotribo, 1997

Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O., **Growth, maturation, and physical activity**, Human Kinetics, 2004

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Plan de Continxencias

Description

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

As metodoloxías serán as mesmas nos tres escenarios. En calquera caso, a única diferenza será o espazo ou soporte empregado para cada actividade. No posible escenario de ensinanza non presencial ou a distancia, as metodoloxías adaptaranse a unha modalidade de execución virtual a través do Campus Remoto e a plataforma de teledocencia Faitic. No escenario de docencia mixta ou semipresencial, as metodoloxías levaranse a cabo de modo presencial e virtual.

* Metodoloxías docentes que se modifican

As modificacións das metodoloxías docentes tan so atinxen a súa modalidade de execución tal e coma se indica no apartado anterior.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Nos posibles escenarios de docencia semipresencial ou non presencial as sesións de titorización poderán realizarse no despacho virtual do Campus Remoto, baixo concertación previa e no horario que se estableza.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non hai modificación dos contidos a impartir.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A bibliografía adicional, ao tratarse de recentes traballos de investigación ou manuais de referencia actualizados, será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia.

* Outras modificacións

No escenario de docencia semipresencial, a docencia, ademais de presencial, impartirase docencia virtual mediante o Campus Remoto e manterase o uso da plataforma de teledocencia Faitic como reforzo.

No caso do escenario de docencia a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de modo virtual no Campus Remoto e Faitic.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Non hai cambios nin nos instrumentos nin nos criterios de avaliación establecidos na guía docente ordinaria.

* Probas pendentes que se manteñen

Todas as probas propostas na guía docente para as vindeiras convocatorias, mantéñense en calquera das tres modalidades de ensinanza previstas: presencial, mixta e a distancia Os criterios de avaliación, así como a súa ponderación sobre a nota final, se manteñen. Os procedementos ou tipoloxía de probas de avaliación, tampouco se modifican no seu contido, pero si no seu modo de execución, no caso dos dous potenciais escenarios docentes extraordinarios previstos. Así, no caso de estar nunha situación de ensinanza mixta ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial, dependendo das instalacións e medios dispoñibles. Se non fose posible facelas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual ou realizaríanse exclusivamente de forma virtual.

Se a situación é de ensinanza a distancia, todas as probas de avaliación realizaranse de modo virtual.

* Probas que se modifican

Non hai modificacións das probas de avaliación, agás no referido á modalidade de avaliación: presencial ou virtual dependendo do escenario sanitario.

* Novas probas

Non se prevén novas probas de avaliación.

* Información adicional

Non hai.

IDENTIFYING DATA				
Basics of combat activities				
Subject	Basics of combat activities			
Code	P02G050V01205			
Study programme	(*)Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Lecturers	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
E-mail	ivanprietto@uvigo.es ags@uvigo.es			
Web	http://https://faluvido.blogspot.com/			
General description	The matter «Foundations of the activities of fight» gives in the second quarter of the first course of the Degree in Sciences of the Physical Activity and of the Sport.			
	<p>In this matter gives an overview of the sports and activities of fight. From a theoretical perspective tackle the different current conceptions more significant referents to the field of the sports of fight from a general point of view, and from a practical perspective realises a route through the sports of fight with hold, doing special upsetting in the judo.</p> <p>Likewise, this matter is fundamental inside the plan of studies of the degree given in the University of Vigo, since it is the only, inside this, where the student has the opportunity to obtain the necessary knowledges on the field of the sports of fight, indispensable in the training of a Graduated in Sciences of the Physical Activity and of the Sport.</p>			

Competencies	
Code	
B7	Knowledge and comprehension of the foundations, structures and functions of the skills and bosses of the motricity humanizes.
B10	Knowledge and comprehension of the foundations of the sport.
B12	Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the area of the Sciences of the Physical Activity and of the Sport.
B13	Habits of excellence and quality in the professional exercise.
B14	Managing of the scientific basic information applied to the physical activity and to the sport in his different manifestations.
B15	Aptitude to design, to develop and evaluate the processes of education - learning relative to the physical activity and of the sport, with attention to the individual and contextual characteristics of the persons.
B16	Aptitude to promote and evaluate the formation of lasting and autonomous habits of practice of the physical activity and of the sport.
B18	Aptitude to apply the physiological beginning, biomechanics, behavioral and social, to the different fields of the physical activity and the sport.
B20	Aptitude to identify the risks that stem for the health of the practice of physical inadequate activities.
B23	Aptitude to select and to be able to use the material and sports equipment adapted for every type of activity.
B24	Action inside the ethical beginning necessary for the correct professional exercise.
B25	Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and teamwork.
B26	Adjustment to new situations, the resolution of problems and the autonomous learning.

Learning outcomes	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Knowledge and understanding of the foundations, structures and functions of the skills motrices basic of the activities of fight.	B7
Knowledge and understanding of the foundations of the judo and the activities of fight.	B10
Application of the technologies of the information and communication (TIC) to the field of the activities of fight.	B12
Adaptation to new situations, resolution of problems and autonomous learning.	B26
Skill of leadership, capacity of interpersonal relation and work in team.	B25

Habits of excellence and quality in the professional exercise.	B13
Performance inside the necessary ethical principles for the correct professional exercise.	B24
Capacity to design, develop and evaluate the processes of education-relative learning to the activities of fight, with attention to the individual and contextual characteristics of the people.	B15
Capacity to promote and evaluate the training of habits perdurables and autonomous of practice of the activities of fight.	B16
Capacity to apply the physiological principles, biomecánicos, comportamentales and social, to the field of the judo and of the activities of fight.	B18
Capacity to identify the risks that derive for the health of the practice of activities of fight of unsuitable form.	B20
Capacity to select and know use the material and sportive equipment adapted for the activities of fight.	B23
Utilisation of the basic scientific information applied to the field of the judo and of the activities of fight.	B14

Contents

Topic

BRIEF DESCRIPTION DOS CONTENTS OF The MEMORY OF VERIFICATION OF The DEGREE:

1. Theoretical Fundamentation of the fighting activities.
2. Technical bases-tactical and didactic of the judo and the fighting activities.
3. Formal and functional structure of the judo and the fighting activities.
4. The process of sportive initiation to the judo.

DEVELOPMENT DOS CONTENTS:

They are seven thematic blocks (A, B ... G). In each of the following thematic blocks, at the end of the even and between parenthesis, will point out by means of it corresponding number -1,2,3,4- which or which of the contained of the memory of verification does special reference.

A) Historical Evolution of the fighting sports (1).

Description: in this thematic area realizes a route through the different historical stages that suffered the fight, from the primitive period, spending by the archaic civilisations, the classical world, the half age, etc., until arriving to the actuality.

Contents:

- Brief approximation to the fight in other civilisations.
- The fight in the archaic civilisations.
- The fight in the classical world I: the fight in Grecia.
- The fight in the classical world II: the fight in Rome.
- The fight in the Half Age and in the Modern Age.

B) The process of sportive institutionalization of the fighting activities and of the Japanese martial arts (1-2-3-4).

Description: it explains which was the process of deportivization that experienced the fights until arriving to the his full institucionalization, realizing special upsetting in fighting disciplines how the judo. The evolution suffered pole judo from his origin tie the actuality. They board the starts of the judo how a form of personal defence -ju jutsu-, effecting a practical application of the techniques more relevants of the judo to the most daily situations of personal defence. How colophon of this process of deportivization presents the regulation referee the judo. If conceptualizan and they characterize the Japanese martial arts, analyze the change suffered tie his deportivization, is to say, the transformation of the Bujutsu in Budo.

Contents:

- The fight in the Contemporary Period.
- The judo. His evolution.
- Initiation to the Ju Jutsu.
- Regulation referee of judo.
- The martial arts: concept and characterization. The Japanese martial arts how spiritual education: his change in occident -the deportivization-.

C) Characterization and concept of the fighting sports (1-3).

Description: this thematic block is destined to effect a limit conceptual of the fight, clearing have to, a priori, could identical opinion stop, later, establish which are the common characteristics of the different fighting sports.

Contents:

- Conceptual limit of the fight: terminology clarifications.
- Characteristic common of the fighting sports.

D) Ranking of the fighting sports and of the technical (1-2-3-4).

Description: in this thematic area board the diversity of rankings of the fighting sports in function of the distinct doctrinal currents more relevants. It effects a review of the technical rankings more important stop, finally, realize a comparison go in the techniques used in distinct fighting sports with grab, from them to me to project to the opponent against the floor tie the forms of control to the opponent.

Contents:

- Ranking of the fighting sports.
- The rankings of the technique in judo. Comparative technique between different fighting sports with grab.

E) Fighting Sports. Generalities (1-2-4).

Description: in this thematic block board the aspects more relevants envelope the ceremonial characteristic of the fighting sports. Besides, we will realize a approach to the driving fight skills.

Contents:

- Fighting Sports. His ceremonial.
- The driving fight skills.

F) Basis (Kihon) (1-2-3-4).

Description: in this thematic area will board basis of the fighting sports so relevants how the greeting, the stance, grab it, the falls and the phases of the technical.

Contents:

- The greeting (Rei).
- The stance (Shisei).
- The falls (Ukemi).
- The grip (Kumikata) and the phases of the technical.

G) The fighting activities in the formal and no formal education (1-2)

Description: in this thematic area will tackle the fighting activities in the curriculum and the programming of the same.

Contents:

- The fighting activities in the curriculum
- The programming of the activities of the fighting activities in formal and no formal contexts

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	11.5	4.75	16.25
Autonomous problem solving	7	21	28
Collaborative Learning	4	8	12
Laboratory practical	30	45	75
Seminars	0	15	15
Objective questions exam	1	1.5	2.5
Laboratory practice	0.5	0.75	1.25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents on the matter object of study.
Autonomous problem solving	Activity in which they formulate exercises related with the subject. The students has to develop the exercises of autonomous form.
Collaborative Learning	It comprises a group of procedures of education that split of the organisation of the class in small mixed and heterogeneous groups where the students works of form coordinated between yes to develop academic tasks and deepen in his own learning.
Laboratory practical	Activities of application of the knowledges to concrete situations and of acquisition of basic skills and procedurals related with the matter object of study. They develop in special spaces with skilled equipment (tatami).
Seminars	Queries that the students is supported by the techears of the matter in the tatami for advice/develop of activities of the matter and of the process of learning.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Lecturing	The personalised attention of the students will make so much during the development of the sessions of classroom as later in the physical or virtual dispatch (Room 1252 - Prof. Alfonso Gutierrez Santiago / Room 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) and of emails.
Laboratory practical	The personalised attention of the students will make so much during the development of the sessions of laboratory in the tatami as later in the physical or virtual dispatch (Room 1252 - Prof. Alfonso Gutierrez Santiago / Room 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) and of emails.
Seminars	The personalized attention of the students in group tutorials is especially practical and is carried out at the request of the students (individually, in pairs, or in small groups).
Autonomous problem solving	The personalised attention of the students will make so much during the development of the sessions of classroom as later in the physical or virtual dispatch (Room 1252 - Prof. Alfonso Gutierrez Santiago / Room 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) and of emails.
Collaborative Learning	The personalised attention of the students will make so much during the development of the sessions of classroom as later in the physical or virtual dispatch (Room 1252 - Prof. Alfonso Gutierrez Santiago / Room 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) and of emails.

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lecturing	Assistance to 80% of the classes of classroom. The one who do not fulfil this criterion will have to make the final examination.	AVALIACIÓN CONTINUA. DOCENCIA TEÓRICA	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26

Autonomous problem solving	Realisation of 80% of the exercises. The one who have not assisted to the theoretical class will not have option of continuous evaluation in said exercises. The one who do not fulfil this criterion will have to make the final examination. The students will make in time and forms the exercises assigned weekly. It will describe him in base to the results obtained in each one of the exercises (the criteria of qualification appear reflected in each one of the exposed activities in FAITIC).	AVALIACIÓN CONTINUA. DOCENCIA TEÓRICA	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
Collaborative Learning	Realisation of 80% of the exercises. The one who have not assisted to the theoretical class will not have option of continuous evaluation in said exercises. The one who do not fulfil this criterion will have to make the final examination. The students will make in time and forms the exercises assigned weekly. It will describe him in base to the results obtained in each one of the exercises (the criteria of qualification appear reflected in each one of the exposed activities in FAITIC).	AVALIACIÓN CONTINUA. DOCENCIA TEÓRICA	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
Laboratory practical	Assistance and realisation of 80% of the practices. The one who do not fulfil this criterion will have to make the final examination.	AVALIACIÓN CONTINUA. DOCENCIA PRÁCTICA	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
Seminars	Assistance to the practical seminars in the tatami (hours out of the classroom). For the students of CONTINUOUS EVALUATION	AVALIACIÓN CONTINUA. DOCENCIA PRÁCTICA	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26
Objective questions exam	Examination type test or true/false. For the students that does not fulfil the criteria of the continuous evaluation and that, therefore, has to do the FINAL EXAMINATION.	42	B7 B10 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B20 B23 B24 B25 B26

For the students that does not fulfil the criteria of the continuous evaluation and that, therefore, has to do the FINAL EXAMINATION.

Other comments on the Evaluation

CONTINUOUS EVALUATION student body (criteria to meet continuous evaluation):

- **Theoretical teaching.** Continuous assessment by attending the theory classes and successfully completing all the assigned exercises. Students who successfully complete (in time and form) 80% of the exercises and have attended 80% of the classes will not have to take the final exam. You will be graded based on the results obtained in each of the exercises (the qualification criteria are reflected in each of the exercises exposed in FAITIC). The overall rating of this section will be from zero to ten. This section will represent a 42% final grade.
- **Practical teaching.** Continuous assessment through ATTENDANCE and REALIZATION of practical classes. In addition, all the assigned exercises must be carried out satisfactorily (in time and form). Students who successfully complete 80% of the exercises and have attended and completed 80% of the classes will not have to take the final exam. You will be graded based on the results obtained in each of the exercises (the grading criteria are reflected in each of the activities exposed in FAITIC) and based on the classes taken. The overall rating of this section will be from zero to ten. This section will suppose a 58% of final qualification.

The final grade will be obtained by making a weighted average of the two parts passed. In the event that only one of the parts is passed, you will have to take the final exam of the part not passed. The positive rating will remain only until the next June-July call.

FINAL EXAM students (for students who do not meet the criteria of continuous assessment):

- **Theoretical teaching.** The evaluation will be carried out by means of a final written test corresponding to the subjects taught during the course: test type test or true / false. Students will have to obtain a five out of ten on the exam. This rating will represent 42% of the overall rating.
- **Practical teaching.** The evaluation will be carried out by means of a final practical test (theoretical-practical exam oral and on the mat with a partner) corresponding to the subjects taught during the course. Students will have to obtain a five out of ten on the exam. This rating will represent 58% of the overall rating.

The final grade will be obtained by making a weighted average of the two exams passed. In the event that only one of the two exams is passed, the positive grade (of the passed exam) will be kept only until the next call in June-July.

Publication of the qualifications: The qualifications of each call will be published in FAITIC, where the exam review dates will be indicated.

The official dates of the exams can be consulted on the website of the faculty in the section "Teaching. Exams. Course 2020-2021".

The same evaluation criteria will be applied for the REST OF CALLS. If the subject is not passed, the skills not acquired will be assessed in the July call.

Sources of information

Basic Bibliography

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 2ª edición, Satori, 2014

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo I)**, 1ª Edición, Satori, 2009

Taira, Shu, **Judo (I)**, 1ª Edición, COE, 1992

Villamón, Miguel (dir.), **Introducción al judo**, 1ª Edición, Hispano-Europea, 1999

Kano, Jigor, **Judo Kodokan**, 1ª Edición, Eyra, 1989

Kodokan Judo, **Nage Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?

Kodokan Judo, **Katame Waza -various techniques and their names-**, 1ª Edición, Kodokan, 200-?

Complementary Bibliography

Adams, N., **Los agarres**, 1ª Edición, Paidotribo, 1992

Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., **Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales**, 1ª Edición, Gymnos, 1997

Burger, R., **Judo**, 1ª Edición, ADELEF, 1989

Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hileno, R., **Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate**, 2014

Castarlenas, J.Ll. y Peré Molina, J., **El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas**, 1ª Edición, Hispano Europea, 2002

Draeger, D.F., **Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3**, 1ª Edición, Weatherhill, 1996

Durantez, C., **Las Olimpiadas Griegas**, 1ª Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977

Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, **écnicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro**, 1ª Edición, Esteban Sanz, 1997

Franco Sarabia, F., **Cinturón negro de judo: programa oficial**, 1ª Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985

Frederic, L., **Diccionario ilustrado de las artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1989

García Romero, F., **Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia**, 1ª Edición, AUSA, 1992

Gutiérrez Santiago, A., **La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual**, 1ª Edición, Aljibe, 2011

Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., **Deportes de loita**, 1ª Edición, Igaepesa, 2003

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nage**, 2006

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Ippon Seoi Nage vs. Morote Seoi Nage. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error**, 2007

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., **Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma**, 2007

Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, **Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha**, 1ª Edición, Wanceulen, 2008

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process**, 2013

Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., **Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns**, 2009

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Ayán, C., **Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns**, 2014

Huelí, J.M., **Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos**, 1ª Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000

Inman, R., **Judo. Las técnicas de los campeones de combate**, 1ª Edición, Madrid, 1989

Inogai, T. y Habersetzer, R., **Judo pratique. Du débutant à la ceinture noire**, 1ª Edición, Amphora, 2002

Inokuma, I. y Sato, N., **Best Judo**, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1980

Jazarin, J.L., **El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales**, 1ª Edición, Eyra, 1996

Kawaishi, M., **Mi método de judo**, 1ª Edición, Bruguera, 1964

Kimura, M., **El Judo. Conocimiento práctico y normas**, 1ª Edición, Aedos, 1976

Kolychkin, A., **Judo. Nueva didáctica**, 1ª Edición, Paidotribo, 1989

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de proyección**, 1ª Edición, Fher, 1979

Kudo, K., **Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo**, 1ª Edición, Fher, 1979

Mañas, A., **Gladiadores. El gran espectáculo de Roma**, 1ª Edición, Ariel, 2013

Nobuyoshi, T., **Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores**, 1ª Edición, Paidotribo, 2002

Nossov, K., **Gladiadores. El espectáculo más sanginario de Roma**, 1ª Edición, LIBSA, 2011

Pous Borrás, S., **La justa, un aspecto deportivo medieval**, 1993

Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., **Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw**, 2013

Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., **Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study**, 2014

Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study**, 2014

Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., **Determination of feedback in judo by means of T-patterns**, 2014

Ratti, O. y Westbrook, A., **Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal**, 1ª Edición, Paidotribo, 2000

Rodríguez Dabauza, P., **iu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer**, 1ª Edición, Alas, 2000

Rodríguez Dabauza, P., **Judo aplicado a la defensa personal**, 1ª edición, Esteban Sanz, 2000

Santos Nalda, J., **Artes marciales. El Aikido**, 1ª Edición, Paidotribo, 1990

Segura Mungía, S., **Los Juegos Olímpicos**, 1ª Edición, Anaya, 1992

Stevens, J., **hree Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba**, 1ª Edición, Kodansha International, 1995

Taira, Shu, **La esencia del judo (Tomo II)**, 2ª edición, Satori, 2014

Uzawa, T., **Pedagogía del judo**, 1ª Edición, Miñón, 1982

Watson, N., **Father of judo: a biography of Jigoro Kano**, 1ª Edición, Kodansha International, 2001

Recommendations

Contingency plan

Description

=== EXCEPTIONAL MEASURES SCHEDULED ===

In front of the uncertain and unpredictable evolution of the sanitary alert caused by the *COVID-19, the University of Vigo establishes an extraordinary planning that will activate in the moment in that the administrations and the own institution determine it attending to criteria of security, health and responsibility, and guaranteeing the teaching in a no face-to-face stage or partially face-to-face. These already scheduled measures guarantee, in the moment that was prescriptive, the development of the teaching of a more agile and effective way when being known in advance (or with a wide *antelación) by the students and the teachers through the tool normalised and institutionalised of the educational guides.

=== ADAPTATION OF THE METHODOLOGIES ===

* educational Methodologies that keep

Resolution of problems of autonomous form

* educational Methodologies that modify

Master lesson: If the teaching is not face-to-face, the educational activity will develop through the Remote Campus and the platform of teledocencia Fatic.

Collaborative learning: If the teaching is not face-to-face, the educational activity will develop through the Remote Campus and the platform of teledocencia Fatic.

Practices of laboratory: If the teaching is not face-to-face, the educational activity will develop through the Remote Campus and the platform of teledocencia Fatic.

Seminar: If there is not face-to-face teaching is not possible to develop this methodology. They will substitute by queries to the teachers through the virtual dispatch of the Remote Campus or emails for advice/develop of activities of the matter and of the process of learning.

* Mechanism no face-to-face of attention to the students(tutorships)

In all the methodologies posed the personalised attention of the students will make through of the virtual dispatch of the Remote Campus (Room 1252 - Prof. Alfonso Gutierrez Santiago / Room 2067 - Prof. Iván Prieto Lage) and of emails.

* Modifications (if they proceed) of the contents to give

Without modification.

* Additional bibliography to facilitate the learning

Without modification. The material that needs the students is available in FAITIC.

* Other modifications

=== ADAPTATION OF THE EVALUATION ===

The evaluation remains the same, except for the following aspect:

- In continuous assessment: when teaching is online, the concept of physical attendance will be replaced by online attendance.

- In the continuous evaluation: when the teaching is mixed, the physical and online presentality will alternate depending on the specific situation of each student (if a student's teaching was online, the online presentality will be requested, if the classroom teaching was will request physical presence in the classroom).
